

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Комунального некомерційного товариства «Дніпропетровська
багатопрофільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги»
Дніпропетровської обласної ради» за місцем надання послуг:
вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району,
Дніпропетровської області**

15.10.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15.10.2025 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Комунального некомерційного товариства «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради» за місцем надання послуг: вул. Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області (далі – заклад, лікарня).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НМП:

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціюмік Олександр Вадімович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму;

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Комунальне некомерційне товариство «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради» за місцем надання послуг: вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області є спеціальним закладом з надання психіатричної допомоги, в якому застосовуються примусові заходи медичного характеру звичайного нагляду (далі – ПЗМХ), за рішенням суду у випадках та в порядку, встановлених Кримінальним кодексом України, Кримінальним процесуальним кодексом України та Правилами застосування примусових заходів медичного характеру в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 31.08.2017 № 992 (далі – Правила) у вигляді поміщення до закладу з надання психіатричної допомоги в умовах, що виключають її небезпечну поведінку.

Лікарня розташована за адресою: вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області.

Керівник: Жир Микола Іванович – медичний директор.

Штатна чисельність персоналу лікарні становить 161,25 шт. одн., в тому числі лікарі – 8,0 шт. одн., фахівці з базовою та неповною вищою медичною

освітою – 55,25 шт. одн., молодші медичні сестри – 96,0 шт. одн., спеціалісти без медичної освіти – 2,0 шт. одн.

До структури закладу входять: відділення № 23 для застосування примусових заходів медичного характеру у виді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги зі звичайним наглядом на 145 ліжок та відділення № 24 для застосування примусових заходів медичного характеру у виді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги зі звичайним наглядом на 145 ліжок.

Проектна потужність закладу розрахована на перебування 320 пацієнтів. На день відвідування у відділеннях перебувало 398 осіб, із них: жінок – 34 особи; недієздатних та обмежено дієздатних – 45 осіб; пацієнтів, які перебувають без документів які засвідчують особу – 8 осіб.

У лікарні перебуває 217 осіб з інвалідністю (І група – 1 пацієнт, II група – 143 пацієнти, III група – 73 пацієнти) та 299 осіб, які перебувають на лікуванні понад 6 місяців, із них 217 пацієнтів забезпечені соціальними виплатами.

Лікарня має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: психіатрія, бактеріологія, клінічна лабораторна діагностика, організація і управління охороною здоров'я, рентгенологія, медична статистика, неврологія, рентгенологія, стоматологія, терапія, ультразвукова діагностика; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, лабораторна справа (гігієна), лабораторна справа (клініка), медична статистика. Наявна ліцензія на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (придбання, зберігання, перевезення, використання та знищення), з терміном дії до 23.11.2028.

Закладом укладено договір з Товариством з обмеженою відповідальністю «Науково-виробничою компанією «УКРЕКОПРОМ» про надання послуг у сфері поводження з радіоактивними, токсичними, медичними та небезпечними відходами та послуги з управління медичними відходами з наданням відповідного пакування від 04.02.2025 № 14034-31 з терміном дії до 31.12.2025.

На території лікарні наявна капличка, призначена для задоволення духовних потреб пацієнтів, відвідувачів та персоналу (фото 1).

Лікарня співпрацює з благодійними організаціями для підтримки, розвитку та забезпечення надання належної медичної допомоги пацієнтам закладу.

На базі закладу функціонують кімнати для проведення виїзних судових засідань.

У разі поліпшення психічного стану пацієнта, лікуючий лікар ініціює позачергове засідання комісії лікарів-психіатрів та звертається до суду із заявою про зміну виду лікування.

Пацієнти закладу мають можливість користуватися мобільними телефонами відповідно до затвердженого графіку.

Разом з тим під час відвідування виявлені недоліку у роботі закладу, які призводять до порушення прав пацієнтів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. У закладі наявний дефіцит медичного персоналу, що негативно впливає на якість та своєчасність надання медичної допомоги, та може загрожувати життю і здоров'ю пацієнтів та персоналу. Так, на день відвідування співвідношення лікарів до пацієнтів є незбалансованим – на одного лікаря припадає орієнтовно 100 пацієнтів. Медичний директор повідомив групі НПМ, що у нічний час і вихідні дні пацієнти залишаються без нагляду лікарів.

Відповідно до пункту 42 стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКЗК), кадровий склад персоналу повинен бути збалансований кількісно, за професійною спеціалізацією (психіатри, лікарі загального профілю, медичні сестри, психологи, працетерапевти, соціальні працівники тощо), в плані співвідношення досвідчених фахівців і тих, хто проходить підготовку. Нестача людських ресурсів часто суттєво підриває спроби, які робляться для запровадження індивідуальний підхід та розроблення окремого плану лікування до кожного пацієнта. Окрім цього, така нестача, незважаючи на добрі наміри і реальні зусилля персоналу, може призвести до ситуацій, які становитимуть великий ризик для пацієнтів.

2. Фактична наповненість лікарні значно перевищує її планову (заклад розраховано на 320 осіб, на час відвідування перебувало 398 пацієнтів), що свідчить про перевантаженість закладу та системні проблеми в організації надання медичних послуг. Зазначене може призводити до погіршення якості лікування через брак ліжкового фонду та порушує права пацієнтів на охорону здоров'я та медичну допомогу.

3. Усупереч вимогам пункту 9 Правил застосування примусових заходів медичного характеру в спеціальному закладі з надання психіатричної допомоги, затверджених наказом МОЗ від 31.08.2017 № 992, у відділеннях лікарні не дотримуються встановлених норм площі на одного пацієнта в палаті (не менше 7 м²), а також не виконується вимога щодо перебування не більше 4 осіб у палаті, оскільки фактично в одній палаті перебуває до 13 пацієнтів (фото 2).

У палатах відділень відсутні приліжкові тумби, шафи для зберігання речей пацієнтів та стільці (фото 3), що не забезпечує додержання вимог Правил.

Слід зазначити, що відповідно до рекомендацій ЄКЗК створення позитивного терапевтичного середовища, насамперед передбачає, забезпечення пацієнту достатнього простору для проживання, так само як і нормального освітлення, опалення та провітрювання, а також підтримання закладу в належному чином відремонтованому стані, який відповідає гігієнічним нормам. Бажано, щоб у розпорядженні пацієнтів були тумбочки біля ліжок, шафи для одягу та сантехнічне облаштування таким чином, щоб не порушувати права пацієнта на приватність під час здійснення гігієнічних процедур.

4. У відділеннях лікарні відсутні двері у палатах (фото 4), що не відповідає вимогам Правил, зокрема двері повинні бути оснащені оглядовим вікном, скло якого вкривається захисною ударостійкою плівкою. Оглядове вікно (ширина – 40 см, висота – 15 см) встановлюється у верхній частині дверей на висоті не менше

ніж 150 см від підлоги. Двері обладнуються електромеханічними замками, які відчиняються лише назовні.

5. Приміщення, в якому застосовується фізичне обмеження та ізоляція пацієнтів, не відповідає вимогам пункту 9 Правил застосування фізичного обмеження та/або ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240, а саме: у приміщенні, в якому застосовується фізична фіксація пацієнта, відсутнє санітарно-гігієнічне обладнання, що має забезпечувати дотримання вимог гігієни та надавати можливість пацієнту перебувати в умовах усамітнення.

Крім того, у закладі відсутні сертифіковані засоби фіксації, що порушує стандарти безпеки пацієнтів (фото 5).

6. У зв'язку з відсутністю опалення у деяких палатах, де перебувають пацієнти зафіксована температура повітря $+16,0^{\circ}\text{C}$ (фото 6). У зазначених приміщеннях відчувається прохолода, що створює дискомфортні умови для перебування пацієнтів. Водночас у закладі не вистачає додаткових ковдр для забезпечення пацієнтів в холодну пору року.

7. В одному відділенні лікарні виявлено лікарські засоби, термін придатності яких завершився (фото 7). Відповідно до пункту 6 розділу II глави 2 Методичних рекомендацій щодо ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ від 09.09.2014 № 635, лікарські засоби з терміном придатності, що минув, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу. Наявність таких лікарських засобів свідчить про неналежний контроль за їхнім використанням, що може становити загрозу життю і здоров'ю пацієнтів у разі їхнього застосування.

8. У відділеннях лікарні спостерігається недостатнє забезпечення лікарськими засобами, необхідними як для надання невідкладної медичної допомоги, так і для проведення лікування соматичних захворювань та надання психіатричної допомоги пацієнтам відповідно до вимог галузевих стандартів охорони здоров'я

Відповідно до Національного переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», аптека закладу не забезпечена виробами медичного призначення та лікарськими засобами належної номенклатури та кількості, необхідними для лікування, зокрема антипсихотичними лікарськими засобами, препаратами для лікування неврологічних, серцево-судинних, шлунково-кишкових захворювань, тощо (фото 8, 9).

9. У процедурних кабінетах відсутні актуальні протоколи екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі, затверджені наказом МОЗ від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги», що знижує вчасне діагностування та подальшу якість надання необхідної допомоги пацієнтам у разі

виникнення невідкладних станів. Шафа невідкладної допомоги та медикаменти необхідні для надання ургентної допомоги у більшості відсутні.

10. На базі закладу проводяться судові засідання в режимі онлайн. Водночас лікарня забезпечена лише одним комп'ютером, що створює організаційні труднощі під час проведення засідань. У випадках, коли на один день призначено два та більше судових засідань, одне/декілька з них не може відбутися через недостатню кількість технічних засобів для забезпечення відеоконференцзв'язку.

11. У лікарні наявні найпростіші укриття (Акт від 03.03.2023), які розташовані в підвальних приміщеннях закладу (фото 10). Водночас такі приміщення не відповідають вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», а саме: відсутні запаси питної води, лікарських засобів, їжі, санітарних приміщень та необхідного інвентарю, що не забезпечує безпечного перебування пацієнтів та медичного персоналу під час оголошеного сигналу «Повітряна тривога».

12. На території закладу наявний електричний генератор потужністю 110 кВт, який отриманий у якості гуманітарної допомоги. Зазначений прилад з такою потужністю, в період блекауту, має можливість забезпечити електроенергією всю лікарню. Однак у зв'язку з відсутністю проекту для підключення електрогенератор не використовується. Враховуючи зазначене виникає стурбованість щодо належного надання медичної допомоги та функціонування закладу в зимову пору року (світло, проведення онлайн конференцій судових засідань тощо), особливо під час можливого тривалого відключення електропостачання з будь-яких причин.

13. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» в приміщеннях закладу не створено належних умов для перебування маломобільних пацієнтів (наявні високі сходи, пороги, відсутні пандуси, підйомники, поручні, тощо) (фото 11).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Дніпропетровській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у Комунальному некомерційному товаристві «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради» за місцем надання послуг: вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів під час їх перебування у Комунальному некомерційному товаристві «Дніпропетровська багатoproфільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної

ради» за місцем надання послуг: вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області.

Комунальному некомерційному товариству «Дніпропетровська багатопрофільна клінічна лікарня з надання психіатричної допомоги» Дніпропетровської обласної ради» забезпечити:

- доукомплектування штату працівників;
- цілодобову лікарську допомогу, за місцем надання послуг: вулиця Вишнева, 31-а, с. Кривбас, Криворізького району, Дніпропетровської області, після закінчення робочого часу лікарів та у вихідні дні;
- облаштування палат твердим інвентарем та дверима;
- облаштування приміщення, в якому застосовується фізичне обмеження та ізоляція відповідно до встановлених вимог;
- дотримання норми вимог площі на одну особу;
- достатньою кількістю лікарських засобів для надання медичної допомоги пацієнтам згідно галузевих стандартів;
- актуальними протоколами екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі;
- облаштувати найпростіше укриття у відповідності до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579;
- виготовлення проектної документації та підключення наявного електрогенератора;
- доступність приміщень для маломобільних пацієнтів.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи – головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Владислав Петросов

Фото до звіту

Фото 1

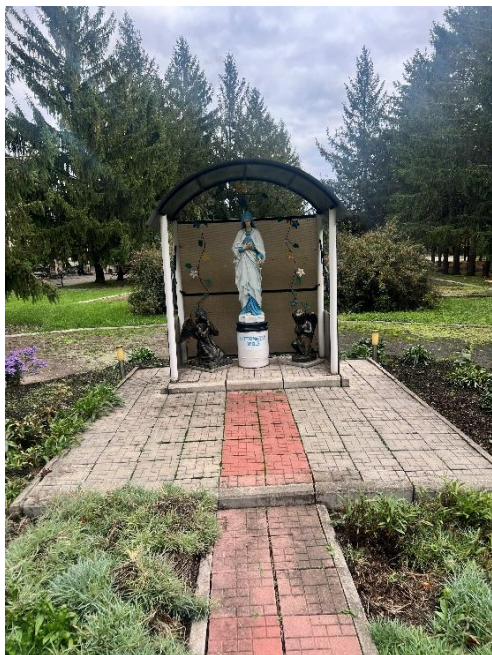

Фото 2

Фото 3

Фото4

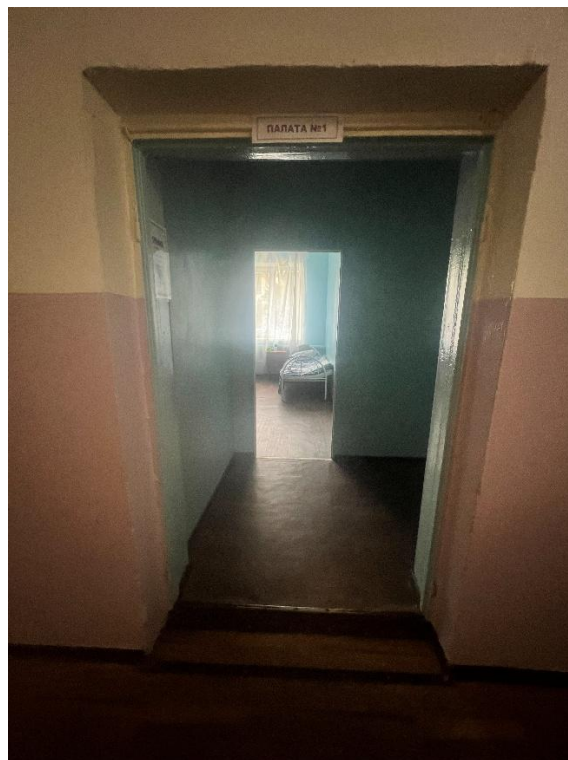

Фото 5

Фото 6

Фото 7

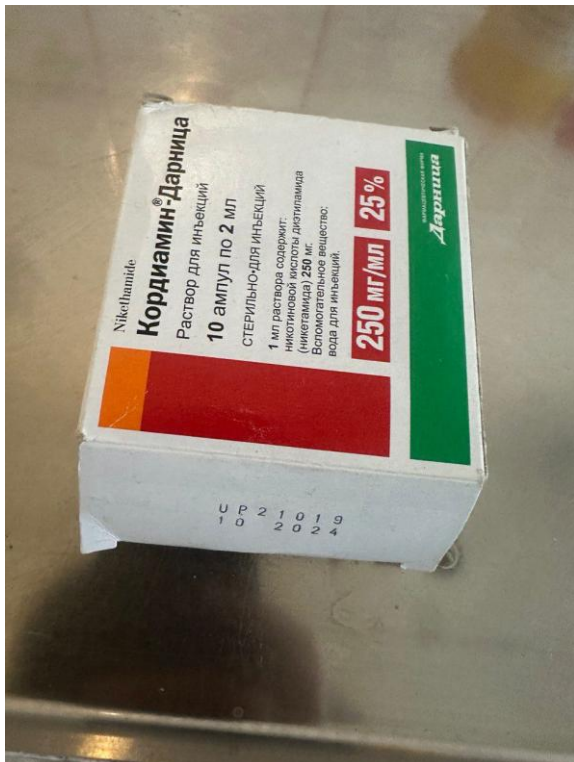

Фото 8

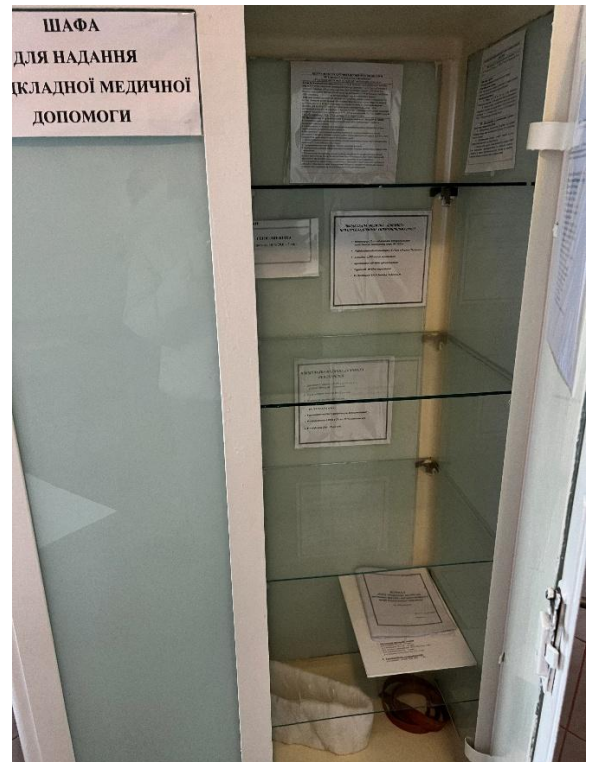

Фото 9

Фото 10

Фото 11

